

slava im

ivan negrišorac

PILOT. VOSAK NA MISICI

Nema heroja, heksametre Sad
gacamu baricama, s pecalačkom Ni oblaci
rupe, da skliznem Glavu u mengele Samo vozač
avionske školjke i duvač stakla Matematička špenadla Ni iglenih
ušiju, ni mravu u pukotini A pogacha u lavitiru i privatna
opklada Tek sledi kontrolu leta, barometar
Nadenuli pancirni prsluk, pa niz ugažene
staze Šumarcima, sa izvidačkim
obrokom u rancu Bez mitskih
mudroljija Kroz zvučni zid, reaktivni
pampur iz boce Tek šampanj na pikniku, uz vinjage Kakve
visoke peći, kakva epska golotinja Pomije u skladisu i dvorišne
oblende Letim po predsoljbu, granitnim stepeništem Sa
znanjem, sapunicom na nosu Da Kinem i zatresem
kišobran Kakva livnica, kakvi
bakrači Vosak curi, čvari
na perju Niz manometar,
nebeski Udice

ULAZIM U ZEMLJU. VEKOVE

Na kažiprstu, sedi
na jagodi *Krasna trupina*
u sedlu, oklopnik U koritu devojčure
iz krčme, medu butine (grčevi, vremeplov)
Pipam, kroz tunel i grnčarsko tocilo Po šinama
do stola sa grafitnom batinom za slepe Na počinku
(po koži, trotoaru) *Vetar će usahle*
tikve, lobanje po asfaltu Zar saracenski perčin
na izložbenom, na paviljonu Među posudjem od majolike
na pijaci Kotrljam, niz krstaške ratove Po hartiji
za burek, po masnom čilimcu I kad stilski
nameštaj, fotografiju u mermoru: telesina, jeftino
piće u želucu Kad sklizne niz margine
dnevnih listova A na kažiprstu:
sličice u okular, kukavičji
mućak pod ušima Zemlja će otvoriti se Raširiti
nože i magla prosutu po čukljevima (recimo: XII stoljeće,
kolera) Dok krampom, u peskušu Komada
platno na jedrima, karavan bez tereta
Po materici Zemlja će zinuti, stisnuti
kolena I grobar, akušerski
Na pustari, topla
karakondžula Srečni
tatica

BUMERANG. CRTANJE KRUGA

*Rat (je otac, je sve
što budni: nauka ludila) Kuga
i glad Majka mudrosti u trudovima Bez
objave (U torbi, mila glavica u torbi) Gaze ugovore,
cokulama po čaršavu Te mrske trupe privržene krevetu
i hladnom pivu Penušava krigla Taj rovac,
u dubrištu Utomem u žito,
slepe molekule I uredno spakovan,
kovčeg Dok brišu granice sa mape, spaljuju katastarske
knjige Večna matuška, pod sisama U mreži puteva i dalekovoda,
u zemlji Da legnem pod srce, sisam pupčanu vrpcu
Dok naseljava nas sirotinja, gladinica
s koca i konopca (Topli crvuljci)
Jer otpor te skršen i rudno blago razvlače Otadžbinski
izmet na oranicama, a tude dušice mile po koži Oko
logora i bodljikava žice, prstom po humusu
Opisuju krug, dok poražena armija
srkuće čorbu Čeka odlazak
na prisilni rad Dubre
po njivama*

SLAVA IM. LUKIJANE LUKIJANE

Pesnici, amo Sirup
pod nos, suze U taj hip pod pupkom
zagrgolji i guze slediše se Na vrelom sećivu,
krv A uši zvone, čekići smrtonoša volu pjesne
međ rogove Kad klikeri u džepu, šerpe Na oknima, na trepavici
memla i slepi miš iuze, ljuvene Vagoneti rudnički
i srebro niz roletne, ličce Tva lipos Da s lirom
u komoru, u serdće prazdro Ni pršljena,
ni kajmaka O, pesnici Za ložnicu,
kaludere postržene Odiljam se, pelen
na bubregr I rava, brkovi niču Poju i besede Odiljam,
koji čtiš sej pjesni Kad zabub babin sevnu i zlatna
Žila Taj lavež, kad kihnuh Ma vilo,
ruleći i jezik Šnicla O, pesnici:
žeravica Da blejim, pod
nepco Žvačem
odu

upucao si osjećaje

stjepo mijović kočan

upucao si osjećaje
metodično promišljeno jednoga po jednoga
nijedan ti nije umakao
najteže je bilo s osjećajem
vatre u dlanovima u koži
taj ti se uvlačio u krvotok
osjećaj da je ona tu
teško ga je bilo i odrediti
međutim – postoji valjana taktika
dresura godinama
zar da te nadmudri običan ljudski osjećaj
ali ima ih što šiknu iznenada
kao osjećaj nemoći osjećaj laži u ustima
ili osjećaj godenja
i ostali
opkole te u noći dok tupo bulje neboderi
prema blatoj kulisi zagrebačkog neba
ima ih suludih
osjećaja vrtoglavice
osjećaja govana
osjećaja da si opkoljen
i ševis' se s nekom ovdrašnjom
zbog osjećanja očaja
na sve to navuci san
nastoj trčati trčati trčati do umora
ili voziti se voziti voziti
ili raditi raditi raditi
te biti snažan za bogtepitajšto
za diskusiju
bez osjećanja uzaludnosti bez osjećaja prevare
tako stojiš u cafteu pušiš gužva je
upucavaš osjećaj samosti osjećaj beznadu
izmišljaš obmanu koju bi mogao slijediti
zuriš u svoju njušku u staklima
presječenu utroje umnovoštinu u sjećanja
tki si ti iskrne ti glupo pitanje
i što ćeš tu što ćeš uopće
smješta zatim posve bezveze
osjećaj promašenosti a da si pod prismotrom
da i ti sebe nadzireš
tada osjećaj čežnje za njom
idi veliš joj idi nestani nema me
vičeš u sebi iz osjećanja da nema zapravo nje
ali oči su joj tako sjetne vide te
iz onoga već davno upucanog popodneva
sve se vraća
o spasa milosti
cijediš stišćući zube već ostario već izmoren
već izglođana pogleda
dok osjećaji-sablasti
sa svih strana
gotov si

mokra crna tabla

nina živančević

Zahvalna na praznom moru

Čekaš me zahvalnu na sredini mora
veruješ
da sam se promenila opet
tako da te brazde moje kože
vraćaju u staro vreme igrali smo
što god si poželeo: menuet uz Rahmanjina
tenis na plaži u ponoć
smo stavljadi crne naočari da bismo se
bolje videli
prazne šolje čaja sa talogom u stomaku
ostavljali smo
iza nas zidovi tanki
nisu podnosili naše glave
udarci učestali godinama precizni kao metronom
opominju nas da gde god krenemo
zamirisaćemo pod dodirom tude ruke
kao mlado bilje.
Ponekad izgleda da sam kažnjena, jer
volim li se ili ne, uvek
se vraćam sebi: izbegavam doručak
palim opuške i gutam sve beskorisnosti
i Vimsata i tvrdog kuvana jaja i laži suseda
i glupave šale, ipak, hiljadu biblioteka
čeka na mene u nepoznatim plavim razmedima
i čovek koji nije za mene znao
dok nisam od njega otišla...
Postojanost nas guše kao zaboravni soj
preoremo li sećanje u zimskom danu ostaju
dva do tri imena, jedna čaša, tugeljiv pogled,
jednom! neko nas je u drugoj prilici ošinuo bićem,
zlatousti poznanici sa novčanicom umesto srca
– oni traže posao u parovima, jer ruke su im obogaljene
i vijuge im jezik vezuju u čvor;
Kafkina smrt za njih udarac je mačijeg repa o zemlju,
drugim sazvezđima putuju,
neizvesno je kuda će stići, ali
nećemo se sresti tamo gde plamen liže zvezde
i gde vidim kako mi dušu obrću kao kobasicu
već sada, dok pada veče na ovu sobu
kojom ne odzvanja smeh deteta,
mogla bih da kažem: jednom u Troji davno
postaviše konja
mogla bih da kažem: ove ljubičice u noći
– gde kako sijaju na nebu.
Limunada mi manje prija od knjiga,
polovina prijatelja odlučuje se da ne živi više
– druga polovina sanja;
spuštam se podzemnim prolazom
i nikako da čujem sitan siguran zvuk;
ljudi razbijene u veće komade – sastavljaju lako,
o, čovek od sitne srće čijeg imena nema,
bode mi nežne završetke nerava, njegov pogled pada
k'o omča oko vrata, odavno
prošlo je vreme kada smo smelost koristili za stvari bolje
za stvari bolje od opomena,
neki misle veselo je nemati prava da začutiš.

Paund u zgradu vašingtonske pošte

Mokra crna tabla: Psima ulaz nije dozvoljen.
Šta li svi ti ljudi rade unutra?

Etnocentrično prokletstvo topi se kao vanila

Ti nisi Amerikanac?
Ti NISI Amerikanac?
Ti nisi Amerikanac!
Ti... nisi... Amerikanac?
Ti NISI AMERIKANAC!!!
Ti nisi Amerikanac.

Milton, Izgubljeni

(Beci i Srđanu)

Eh! Šampanjac i kristal,
na otvaranju izložbe Džozefa Kornela – pomisli!
Da ugasiš pikavac na ledima
umornim od hermelina?

Pacovi, pacovi trčkaju podzemnim prolazima,
a lepi ljudi drhte pred kartonskim kutijama čije im značenje
drugi podočnjaci sriču.
Kroz durbin – bele sove huču,
orlovi ključaju vreme koje smo provodili
u keramičkoj prasini;
kažu: Kornel je voleo knjige,
u svaku stranicu zidao je san.
U podzemnim prolazima bele sove huču,
pacove love, a ja – kolače. Na kašičicu.
Nešto, nešto svi od mene hoće; vitaminska zrna ludosti
poklanjam sličnjima,
u ravni svesti – tuga se mresti.
Ponekad, ponekad bih da krenem u predele čudne
gde caruje zvuk sirene.
Opasno! Prohodne su staze koje do sada
ispitali nismo;
umovanje – a ispod neba umesto zvezda – granje!
Pitam se: kako se gubimo u godinama međusobno i tako,
pitam se: na drugoj planeti, da li bismo tamo živeli zajedno?

čekam

nenad šaponja

ŠIROKO TI POLJE

Prijatelj koji ti i nije prijatelj
i devojka koja ti i nije devojka

Otat koji tvrdi da jeste
i majka koja ga ubeduje da ne

Bog koji i veruje
i život kome ne veruju

Životinje u lancima
i zakoni pod lancima

Široko ti polje, oko tvoga kolca

KAO ODUZET

Setim se
Odmah zatim, presečem je imperativom
Gubi se!
I pokret davnog trena
mi siđe u krv
Nekoliko trenutaka sam
kao oduzet

RATIO

Jednu ruku sam pružio
Drugu vezao
I čekam

BAŠ ME BRIGA

Zabio sam glavu u zemlju
I čekam
Čekam i kličem

Da li to smem činiti?

Zemlju treba mirisati
Kvasiti
Krasti
I poklanjati ukradeno

Uzgred, kličem

Na zemlji treba stojati
Padati
Dizati (se)
I poklanjati oduzeto

Uzgled, kličemo

Kome, kome?

četiri pesme

zdravko krstanović

njutnova jabuka

vjera benkova

STALNO SE PREMJEŠTAJU ZIDOV

stalno se premještaju zidovi.
prene me naranča pokraj postelje,
dovabi drugu. potom ptice
prolijeću u kraj u gdje me nema.
ljubujem, uvlačim se u pećinu.
budem čist. razasut. stoka.
potan, pust, u vrevi, s novinama.
sklopi se trapula. zaudara.
bombarduje praznina. dubar.
prhne stih. otvore se vrata.
svagda drugi – svagda ja.
dišem žudnjom. u strahu.
dalek strahu. zelen. crn.

toliko različitog, a sve je voda!

JUTRO, STABLJIKA

zimno je na zvončacu,
u čempresima,
u ribjem oku,
na nebu.
obrušava se
staro
sustipansko groblje,
prazno,
s premještenim mrcima.
zavuć se u toplo.
skončat.
ipak:
uzbudi me ova
studena stabljika.
stresam kapljice,
diram je,
dodirujući sve – i ništa.

DIŠEM

kroza me zemlja.
mraz i studenci.
borovi. nebesa.
klize krabulje.
titraju, krune se
galaksije. konji
u podvodnim dvorima.
raskriljeni libri
propasti. svega.
kroza me huji.
grobovi-grotla.
a dišem, svićem!

BUNAR IZ STRUGE

bunar iz struge, na polici,
vabi jezero, kuće-pečurke, žar.
majušni kabilic pomjeraj svjetove.
soba je prustov čaj.
dirnem knjigu počne dažd.
kako se drži to u meni,
otkud pitanje,
nad struškom vodom strah od smrti?

u prostoru i čoveku, koji zna,
saznaje da ne zna, niti da će biti.
Tabula rasa,
rekli bi nestali glasovi sa ploče saznanja,
koji će nestati u tunelu procepa
da bi se ponovili.

Predeo peva našim glasom,
tvrdili su mladima stariji,
a oni su njima samo verovali.
Bili su to harmonični glasovi i tonovi,
a nisu bili slični ljudskom uhu
ni ljudskom vremenu.
Ušli smo, znači, u to vreme u nadi
da ćemo shvatiti harmoniju stvari,
ali tonovi s se brzo smenjivali,
a bili su kao disharmonija u melodiji,
koja traje do kraja
neizgovorenog.
Kao svetlo na granici novih početaka
koji se ne znaju,
ali saznaju,
a poslednji se gubi iz naše spoznaje
kada se iz drveta otcepljuje.
Predeo se stišava, a bio je kao
ljubičasto svetlo u matici trajanja,
ponire u nas i
uranja u čoveka da ga neguje.

Svi glasovi, svi pronalasci, vreme, sve se
ponavlja,
i drveće poređ nas,
i sve stvari kao i nepoznati predeli,
kojima mnogi nisu suštinu shvatili.
Predeo peva ili se stišava
sa čovečjim glasom u njemu.

Samo nas dvoje u procepu jutra,
izbačeni iz tame u svetlo,
otisli smo za svojom suštinom,
koja misli da zna, a zna,
da ima janusovsko lice.

A nad nama sasvim mirno njihala se
Njutnova jabuka.

Sa slovačkog preveo autor

dve pesme

vojislav despotov

UŠTIRKANA KOŠULJA

Moje je telo citat, koktel za demone,
hotel otvoren pre nove ere,
luksuzni trust izlapelih sila:
sve što u mene uđe mora demokratski
iz mene da izade.
Jednom opazih kako se demon iz mene
odsletao u drugo telo, u konkureniju,
kroz foto-aparat u devojčiću koja je
u parku vozila malo tenk a zatim
kroz zenice u penzionera,
uplakanog nad dokumentima.
Nisam ljubomoran jer ja ljubim moru
i modu domaćina demonu,
jer sam mu muška štipaljka,
hvataljka mesa, uštirkana
uštirkana košulja.

SVRHA PISANJA JE ISPRAVLJANJE

Svrha pisanja je ispravljanje,
čovek je, na žalost,
definicija.
Pisak vršljanja je kratak.
U metro stanicu zvezda, u dupetu duše,
u mozgu koji guz moje je,
tajnim laganjem nadglasavaju se
glagoli.
Hipofiza smrdi. Kartonsko crno čelo,
opet, pregoreva.
Samo govor, direktor navike,
čadavi vatrostalac,
poeziji još stvara i jedini je
prekoreva.

kronist

ervin fritz

VEŽBANJE U PARKU

Uvek odlazim u šetnju sa svojom smrću ukorak.
Vodim je u park da zajedno vežbamo rastanak.

Mada se teško rastati od zvezda i mesta,
mi vežbamo tu u samoći, bez scene i gesta.

I nije šala, kad ti zastor padne preko svega,
zato vežbamo taj čin sve dalje od brega.

No loše učim, ne mogu da se oslobođim, tekst ne znam.
Najgorje je kad osećam da ostajem sam.

Pa kad bi trebalo da s prezicom zavirim u bezdan,
čini mi se da mi je pogled još suviše prostran.

Ja još nisam spremjan da i poslednju kap iskapim.
Odlazak mi nije izrađen, rolu bolje da vratim.

VIŠE NEMA STRAŠNIH PITANJA

Više nema strašnih pitanja. Sve mi se već sanjalo.
Sve sam tajne odgovetnuo. Sve znam.
Tu sam, sa svojom smrću u sebi, u toj sobi, sam.
I pred mnom ogledalo.

Gospodin koji u njemu još uvek drhti i oseća,
tu je u sebi već prešao svoju meru.
Zavredio sam da krenem u bespovratnom smeru.
Teško mi je. Ali znam: muka još će biti veća.

Takođe znam: ništa ne pomaže. Ni poezija.
Pa ipak stravu obuzdavan rimama.
Šapćem joj: Još sam tu, med živima!
I svet magično, fosforecentno sija.

KRONIST

Ne mogu biti drugo nego, kronist.
Pišem: varijacije na naše teme.
Popunjujem nač temperaturni list.
Nagadam tko smo i šta nas pokrene.

Beležim stranice naših muka.
Kao lav skačem kroz obruč vatreni.
Izvodom tužne vežbe slovenačkog duha.
Noć je oko mene i u meni.

Kronist. Za sve su me drugo ubili.
I milom i silom me lome.
Život mi je da se bog umilostivi.

ymer shaqiri, crtež

Grudva od krvi u grlu je mome.
Noć kojom ste me kaznili,
gluva je, slovenačka i slepa u tome.

POHVALA SMRTI

Ne možeš tek tako, u nedogled.
Jednom treba skončati:
kada ti ogodi svet
i više ti nije izdržati.

Dopada ti se ili ne dopada,
znaš, šta te čeka iza dovratka.
I naposletku, nije teško tada
spavati bez povratka.

Šta je pakao? Da ne možeš ući nikad,
da ne možeš krenuti,
da moraš večito mlad
večito biti.

POETIKA

Rima nije sve.
Poezija nije sve.
Proglaš mobilizacija je bez rima.
Preki sudovi ne osuduju u plemenitoj besedi.
Šta će rime u velikoj nesreći i bedi?
Kuda s rimama u plamenu Rima?
Sam je Isus u čistoj prozi izustio:
Bože moj, što si me napustio?

Preveo Franci Zagoričnik

soba

pera moldovanov

SOBA

Akustika oka

Umire šuma
licem prema nebu
u groznicu lutanja
krilata duša
u kljunu
šum vremena
nosi

i slika i ton

staniša nešić

na toj vrpci:

:urezano
bilo je:
:nevidljivo
:nije bilo
vidljivo
?ko je
-između rezova-
?gde kapi kiše nanose
atalog:
:dnevnih igara
premeštanja
:iz ruke u ruku
smer koji

ne vodi nigde:
-tako nam zvone zglobovi-
-tako nam dolazi vreme-
-tako nam počinje dan-
-tako nam

na toj vrpci
govore

:senke vetrova:
uspravljuju tela
natopljena mastilom/
/industrija slike
/industrija tonskih kopija
/industrija reklame
/industrija
/industrija
ovo (je)

naš
sve t
opetiopetiopetiopet
viden

1 : u eksplozijama
2: u vrelom vazduhu nad rekama

3: u obrnutom položaju
sve
t

:koji dolazi svakoga dana
dolazi svakoga dana
svakoga dana
urezan na filmske vrpce
:i slika i zvuk
spiralnim stepeništem
silazim
na dno
viden

očima semafora
idem

-vreme je brže od automobila

-vreme je brže od lasera

-vreme je brže od svjetlosti
metal

doba

isceden kroz filtere

-od perja kruna-

-tako nam počinje dan-

:u kanti za dubre

mastilo preko mastila

papir preko papira

:krystalna kugla sa jabukama

:drvno :života

zaljuljano

:na vrpci

reči

paraju bubne opne

-tako nam počinje dan-

-tako nam počinje

-tako nam

1: klize prsti

2: pogled skrenut

3: dolazi vreme

4: razvejana svetlost

5: utegnut vrat

6: klizavo tlo

7: gibak hod